

LUNDS
UNIVERSITET

BESLUT

Diarienummer EK 2013/7

Datum 2013-04-11

Rektor

Efterlevnad av nya statliga e-handelskrav

Bakgrund

Inom den svenska statsförvaltningen har det sedan år 2006 bedrivits ett systematiskt effektiviseringsarbete, och i handlingsplanerna för e-förvaltning inom EU har det sedan år 2006 ingått en inriktning mot ökad e-handel. Införandet av e-handel i statsförvaltningen i Sverige bedrivs i tre steg:

1. Statliga myndigheter ska enligt statlig förordning sedan den 1 juli 2008 hantera sina inkommande och utgående fakturor elektroniskt. Detta krav levde Lunds universitet upp till redan år 2007.
2. Steget som tas nu gäller elektronisk beställning, där statlig förordning och föreskrifter beslutades under år 2012. Krav börjar gälla 2013, vilket är minst 2 år senare än i de ursprungliga planerna.
3. Det tredje steget avser elektronisk upphandling. Här finns ett stöd uppbyggt på Upphandlingsstödet hos Kammarkollegiet.

Nya e-handelskrav

De nya kraven innebär i grova drag att beställningar av varor och tjänster ska hanteras i ett elektroniskt arbetsflöde, inklusive godkännande av attestansvarig, före order lämnas till leverantör. I den mån leverantörerna kan och vill så bör även meddelanden såsom order och orderbekräftelse mellan dem och oss vara elektroniska.

Underlag

I bifogad PM finns mer information, och ett resonemang om hur Lunds universitet på bästa sätt följer det nya regelverket.

Förslaget behandlades i Inköpsrådet den 11 februari 2013, var ute på remiss 15 februari – 12 mars 2013, och förhandlades enligt 11§ MBL den 2 april 2013. Synpunkter redovisas i PM:en.

Beslut

För att kunna leva upp till kraven i 3§ Förordningen (2003:770) om statliga myndigheters elektroniska informationsutbyte (SFS 2012:544) och tillhörande föreskrifter och allmänna råd (ESV Cirkulär 2012:6) beslutar universitetet:

- att det är obligatoriskt att beställa i e-handelsverktyget när leverantör är ansluten för e-beställning av avtalat sortiment i form av katalog direkt i e-handelsverktyget eller via ansluten extern webbutik (s.k. punchout),
- att det är obligatoriskt att hantera beställningar i e-handelsverktyget, i de fall det är möjligt och effektivt, även i andra fall än de ovan nämnda,
- att sektionen Ekonomi, i samråd med Inköpsrådet, ska ta fram former för regelbunden uppföljning och utvärdering av den elektroniska hanteringen av beställningar, och
- att förberedelser i enlighet med bifogad PM ska göras under 2013 så att de nya kraven kan följas senast från och med 1/1 2014.

Beslut i detta ärende har fattats av undertecknad rektor i närvaro av förvaltningschef Susanne Kristensson efter föredragning av processledare Agneta Sjöfors.

Per Eriksson

Agneta Sjöfors
(Ekonomi)

Kopia:

Kanslichefer

Sektionschefer/motsvarande

Internrevisionen

Universitetets särskilda verksamheter

Kultur- och museiverksamheterna

MAX-lab

LU Innovation

Företagshälsovården

Studenthälsan

LUNDS
UNIVERSITET

PM

Diarienummer EK 2013/7

Datum 2013-04-03

Sektionen Ekonomi
Processledare Agneta Sjöfors

Efterlevnad av nya statliga e-handelskrav

Nya krav

Det finns sedan 2012 en ny statlig reglering inom e-handelsområdet. Se SFS 2012:544 och ESV Cirkulär 2012:6 (bifogas).

Nedan sammanfattas det som påverkar Lunds universitet mest:

Statlig förordning utfärdad 26 juli 2012 som anger att myndigheter ska hantera sina utgående beställningar av varor och tjänster elektroniskt fr o m den 31 maj 2013.

Statliga föreskrifter beslutade 8 november 2012 som träder i kraft 1 januari 2013:

- Myndigheter ska effektivisera sina beställnings-, leverans- och fakturahanteringsprocesser genom att använda IT-system som stödjer detta arbetsflöde.
- Inköp som görs genom personligt utlägg alternativt betalas med kort där myndigheten är betalningsansvarig omfattas inte av kravet att hantera beställningar av varor och tjänster elektroniskt.
- En beställning ska i normalfallet ha godkänts i myndighetens IT-system av ansvarig chef, budgetansvarig eller motsvarande innan den kommuniceras till leverantör.

Allmänna råd till föreskrifterna:

- Elektroniskt informationsutbyte i beställnings- och fakturaprocessen mellan myndighet och utomstatlig leverantör

bör eftersträvas, men förutsätter att leverantören samtycker till detta. Om denne inte samtycker bör myndigheten använda IT-system för de interna arbetsprocesserna, som att skapa beställningsunderlag och godkänna beställning.

- Det är möjligt att godkänna beställningar i IT-systemet i efterhand om det gör att myndighetens inköp därigenom kan effektiviseras. Exempelvis skulle det kunna gälla inköp under vissa belopp och för specifika personer. Godkännande efter beställning kräver dock att myndigheten bibehåller god intern styrning och kontroll.

Nuläge

Lunds universitet har de grundläggande tekniska förutsättningarna för att i princip kunna leva upp till kravet på att hantera alla beställningar elektroniskt och att godkänna beställningarna innan de kommuniceras till leverantör.

Andelen beställningar som hanteras i befintligt e-handelsverktyg är, om än stigande, endast en bråkdel av det totala antalet beställningar som görs på myndigheten. En stor anledning till detta är att Lunds universitet medvetet inte krävt att verksamheten ska använda e-handelsverktyget för beställning. Det har funnits ett önskemål att avvakta dels den statliga regleringen, dels bättre funktionalitet i e-handelsverktyget vad gäller attest/godkännande och samordning av beställningar. Under hösten 2012 har systemleverantören driftsatt efterfrågad funktionalitet som nu ska testas i skarp drift.

Det finns möjlighet att avropa följande moduler från systemleverantören:

- Gemensam varukorg för att effektivisera beställningsarbetet (behov till beställning). Behovsställare lägger det de behöver i en gemensam varukorg som sedan en inköpare effektuerar. Ersätter manuell hantering respektive funktionalitet som i delar av verksamheten idag sköts i andra system.
- Budgetfunktionalitet för att möjliggöra ett bredare för godkännande av beställningar.

Det finns förbättringspotential genom följande aktiviteter:

- Möjlighet att ge individuella beställare möjlighet att skicka iväg order utan förgodkännande, men där det istället blir en efterattest på fakturorna. Finns problem med att införa.
- Förbättrad ordermatchning för att effektivisera fakturahanteringen. Utveckling pågår hos systemleverantören.
- Snabbare och enklare process för anslutning av leverantörer (e-beställning och e-faktura). Utveckling pågår hos systemleverantören och på statlig nivå.
- Förbättrad och utökad avtalsinformation i systemet. Infört på en grundläggande nivå. Finns ytterligare potential att utnyttja, men kräver mer upphandlartid för att genomföra.
- Fler och bättre formulär för att förbättra beställningsmöjligheterna. Utveckling pågår.

Vad ankommer på oss?

Bakgrunden till regleringen är en vilja att effektivisera statsförvaltningen. Att vid tolkningen av regelverket i första hand fokusera på effektiviseringskravet förefaller därför rimligt.

Utgående beställningar

Förordningen anger att vi ska hantera våra utgående beställningar elektroniskt, men kravet lättas upp något i föreskrifterna. I de fall då leverantörerna kan och vill e-handla med oss ska beställningarna hanteras elektroniskt.

Miniminivån torde därför bli att beställningar ska göras i e-handelsverktyget i de fall då leverantörer finns anslutna för e-beställning.

Det finns olika anslutningstyper för leverantörer

1. Leverantörsspecifik katalog med samtliga varor/tjänster antingen direkt tillgängliga i e-handelsverktyget eller i extern webbutik som nås via systemet (s.k. punchout)

2. Leverantörsspecifika formulär
3. Fritextformulär som fungerar mot i princip alla leverantörer; de får ordern per e-post eller fax (anges i formuläret)

Anslutningstyp väljs i löpande drift utifrån en bedömning av vad som är möjligt och effektivt.

Godkännande/attest

Föreskrifterna anger att en beställning i normalfallet ska ha godkänts elektroniskt innan den kommuniceras till leverantör. I de allmänna råden lättas kravet en aning då man där anger att det är möjligt att godkänna beställningar elektroniskt i efterhand - om det är effektivare för myndigheten och god kontroll bibehålls.

Genom att arbeta med de nya funktionaliteterna i e-handelsverktyget, d v s med samordning av beställningar, budgetramar och/eller förskjutning av attesten till faktureringen för vissa inköpare kan vi tillmötesgå kravet. Det kräver dock en del uppsättningsarbete samt att fler institutioner arbetar med sin inköpsorganisation. Och att den nya funktionalitet som nu testas visar sig fungera tillfredsställande så att vi kan börja använda den.

Även om vi skulle kräva att beställningar görs i e-handelsverktyget enligt angivna modeller återstår beställning av resor, akuta inköp, beställning av sådant som har direktupphandlats, avrop på andra avtal än ramavtal och inköp av det som är icke upphandlingsbart. Kan vi tolka dessa typer av köp som ”onormala”? Det är åtminstone teoretiskt möjligt att hantera även dessa beställningar i ett internt elektroniskt flöde, inklusive godkännande, i e-handelsverktyget. Det finns dock en stor risk att effektiviteten minskar om vi driver kraven för långt, och fokus bör ligga på effektiviseringskravet.

Riskerna med att inte hantera samtliga beställningar elektroniskt är i dagsläget att Riksrevisionen anmärker på detta och möjligen att den årliga EA-värderingen på sikt påverkas negativt.

Förslag på kravnivå

1. Det ska vara obligatoriskt att beställa i e-handelsverktyget när leverantör är ansluten för e-beställning av avtalat sortiment i

form av katalog direkt i e-handelsverktyget eller via ansluten extern webbutik (s.k. punchout).

2. Det ska vara obligatoriskt att hantera beställningar i e-handelsverktyget, i de fall det är möjligt och effektivt, även i andra fall än de ovan nämnda.

Kommentar till kravnivå 1:

Kravet gäller endast produkter och leverantörer som finns anslutna med någon av dessa typer av katalog, och således inte vare sig övriga produkter hos de anslutna leverantörerna eller produkter hos icke anslutna leverantörer.

Anslutning görs endast för de produktsortiment som lämpar sig för e-handel och med de leverantörer som vill och kan idka e-handel.

När det gäller resebeställningar ser vi till exempel i dagsläget inga vinster med att ansluta resebyrå för elektronisk beställning. I praktiken kommer därför resebeställningar att vara undantagna kravet på elektronisk hantering.

Utlägg på resande fot och representation i form av lunch/middag är exempel på inköp där det av naturliga skäl inte går att beställa elektroniskt, och omfattas därför inte av obligatoriet. Utlägg av denna typ är undantagna redan i de statliga föreskrifterna.

Andra naturliga undantag är att använda så kallad skåpsservice och/eller abonnemangsmöjligheter. Exempel 1: Skåpsservice avseende kontorsmaterial. De produkter som ingår i skåpsservicen köps in via den servicen. Kravet att beställa via katalog i e-handelsverktyget gäller då endast för sådant som går utöver det som ingår i skåpsservicen. Exempel 2: När man väl satt igång ett abonnemang på till exempel fruktkorgar eller gas så löper abonnemanget på och fakturorna hanteras med funktionalitet för stående fakturor i e-handelsverktyget. Kravet att beställa via katalog i e-handelsverktyget gäller då endast för sådant som går utöver det som ingår i abonnemanget.

Kommentar till kravnivå 2:

Avser till exempel beställning via leverantörsspecifikt eller allmänt formulär. Huruvida det är möjligt och effektivt eller ej att hantera även övriga beställningar elektroniskt, helt eller delvis, avgörs av respektive institution/motsvarande.

Vidare bör den elektroniska hanteringen följas upp och utvärderas regelbundet. Formerna för detta tas fram av sektionen Ekonomi, i samråd med Inköpsrådet.

Förberedelser ska göras enligt tidplanen nedan så att de nya kraven kan följas senast från och med 1/1 2014.

Tidplan

Genomförandet föreslås ske enligt följande tidplan, varav de första punkterna redan har genomförts.

Februari 2013: Genomgång i Inköpsrådet.

Februari/mars 2013: Remiss

April 2013: Medbestämmandeförhandling, och beslut av rektor.

Mars-september 2013: Testning och införande av ny funktionalitet i e-handelsverktyget, inklusive framtagande av rutiner och regler.

April/maj 2013: Information

- ledningen på olika nivåer - prefektmöte 10/4, ev. rektors ledningsråd, ev. fakultetsmöten
- inköpare - nyhetsbrev, inköpsnätverksträff 11/4
- ekonomiadministratörer - nyhetsbrev, fakultetsekonommöte, ev. fakultetsmöten
- all personal - e-post som fakulteterna sprider, ev. fakultetsmöten

April/maj-september 2013:

- Utveckling av inköpsorganisationen. På många institutioner/motsvarande behöver godkända inköpare

identifieras så att fler av de effektivitetshöjande åtgärderna i e-handelsverktyget kan användas. Detta arbete görs av respektive institution.

- Identifiera om/vilka kompletterande utbildningsbehov som finns, och planera/förbereda. Cirka 330 personer genomgick under 2011/2012 en grundutbildning i inköp, inklusive e-beställning i e-handelsverktyget, men antalet verksamma inköpare är betydligt fler och dessa kan behöva utbildning. Därtill behöver alla inköpare få utbildning i ny funktionalitet och ändrade arbetssätt. Institutionerna identifierar och meddelar behov av utbildningsinsatser

September 2013: Ny funktionalitet, rutinbeskrivningar etcetera framställda.

September-december 2013

Översyn/genomgång av institutionernas upplägg i e-handelsverktyget enligt nedan:

- Översyn attesthierarkier, för att kapa onödiga led.
- Upplägg av budget o.dyl för utsedda inköpare.
- Översyn gruppupplägg etc i e-handelsverktyget.
- Ökad abonnemangshantering med förkontering.
- Genomförande, av eventuella kompletterande utbildningar om det visar sig att behovet är större än vad det ordinarie kursutbudet respektive nätverksträffarna kan tillgodose.

Januari 2014: Kraven börjar gälla.

Resursbehov

De insatser som behöver göras inom gemensamma förvaltningen finansieras inom ramen för förvaltningen.

Resursåtgång för översyn av inköpsorganisation, uppsättning/dyl i e-handelsverktyget och deltagande i kompletterande utbildningar beräknas individuellt av varje institution/motsvarande.

Remiss

Förslag till ambitionsnivå avseende efterlevnad av de nya statliga e-handelskraven har varit ute på remiss. Frågan som ställdes i remissen var om det lagda förslaget innebär en tillräcklig ambitionsnivå eller om bör den läggas högre, d v s:

- Innebär det en för universitetet acceptabel risknivå att göra den ovan beskrivna tolkningen av hur regelverket bör implementeras?
- Innebär det en för universitetet acceptabel risknivå att följa regelverket med den ovan föreslagna fördröjningen?

Samtliga fakulteter, universitetets särskilda verksamheter, konst- och museiverksamheterna, Max-lab, samtliga sektioner och internrevisionen bereddes möjlighet att inkomma med yttrande. Remisstiden var 15/2 – 12/3 2013.

Yttrande inkom från Naturvetenskapliga fakulteten (N), Juridiska fakulteten (J), Humaniora och teologi (HT), Konstnärliga fakulteten i Malmö (K), Lunds universitetets innovationssystem (LUIS), sektionen Ledningsstöd (LS) och LU Service.

Remissvaren - övergripande

N ställer sig bakom föreslagen kravnivå.

J har ett antal reservationer och föreslår att en arbetsgrupp inrättas för att identifiera och åtgärda brister och svagheter i beställningssystemet innan krav på obligatoriskt användande av systemet införs.

HT ställer sig bakom förslaget om hur de nya e-handelskraven ska efterlevas. Beträffande den tidsmässiga fördröjningen bedömer HT att fördelarna med att få ett planerat och förankrat genomförande överväger risken för, och konsekvenserna av, en eventuell anmärkning från Riksrevisionen.

K noterar att förslaget innebär en del arbete på institutionsnivå, med uppdatering av attestplaner och liknande, men anser att det befinner sig på en acceptabel ambitionsnivå.

LUIS är positivt till förslaget – att ambitionsnivån är lagom och att tidplanen för genomförande är realistisk. Om efterlevnaden av bestämmelserna blir god så är risken acceptabel.

LS anser att godkännande av beställningar i efterhand endast bör ske i undantagsfall.

LU Service har inget att erinra mot förslaget.

MBL-förhandling

Förslaget MBL-förhandlades enligt 11 § MBL den 2 april. Inga synpunkter.